

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ปัจจุบันภาคการศึกษาเป็นภาคที่มีความสำคัญสำหรับการพัฒนาคนในประเทศเป็นอย่างยิ่งกล่าวคือ ในประเทศไทยนอกจากการเป็นประเทศที่มีทรัพยากรธรรมชาติมากมายแล้ว ประเทศไทยยังมีทรัพยากรมนุษย์หรือแรงงานมากมายอีกด้วย การมีแรงงานที่มีคุณภาพจะส่งผลต่อเศรษฐกิจของประเทศให้มีความเจริญเติบโตอย่างมีเสถียรภาพ ทั้งนี้ แรงงานจะมีคุณภาพได้นั้นย่อมเกิดจากการที่มีการจัดการศึกษาที่ดี เพราะการศึกษานั้นมีส่วนช่วยให้เกิดการพัฒนาคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์หรือแรงงานเหล่านี้ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การจัดการศึกษาในด้านอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นสถาบันที่ผลิตแรงงานฝีมือเข้าสู่ตลาดแรงงานในประเทศ แต่อย่างไรก็ตาม กลับพบว่า ในประเทศมีอัตราการว่างงานของแรงงานในระดับอาชีวศึกษามากขึ้นและในขณะเดียวกันภาคอุตสาหกรรมก็มีความต้องการแรงงานในระดับอาชีวศึกษามาก จึงเป็นที่ตระหนักในเรื่องประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาในระดับอาชีวศึกษา ตลอดจนระดับความเจริญเติบโตของผลิตภาพปัจจัยการผลิตและการมีส่วนร่วมของการศึกษาอาชีวศึกษาที่มีต่อความเจริญเติบโตของเศรษฐกิจไทย

การศึกษาเรื่องระดับความเจริญเติบโตของผลิตภาพปัจจัยการผลิตและการมีส่วนร่วมของการศึกษาอาชีวศึกษาที่มีต่อความเจริญเติบโตของเศรษฐกิจไทย มีวัตถุประสงค์ 4 ประการ ได้แก่ ประการแรก เพื่อศึกษาข้อมูลและลักษณะทั่วไปของการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษาในประเทศไทยระหว่าง ปี พ.ศ. 2520 - 2546 ประการที่ 2 เพื่อศึกษาถึงระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคในการจัดการศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษา พ.ศ. 2546 และประการที่ 3 เพื่อศึกษาถึงความเจริญเติบโตของผลิตภาพปัจจัยการผลิตในสถาบันอาชีวศึกษาระหว่างพ.ศ. 2520-2546 ประการสุดท้ายคือ เพื่อศึกษาในเรื่องการมีส่วนร่วมของการศึกษาอาชีวศึกษาที่มีต่อความเจริญเติบโตของระบบเศรษฐกิจไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2520-2546 เพื่อประโยชน์ต่อหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ของภาครัฐ อาทิเช่น สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาภาคเอกชน (สช.) กระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) และเพื่อแสดงให้เห็นถึงบทบาทและความสำคัญของการศึกษาอาชีวศึกษาของไทยที่มีต่อระบบเศรษฐกิจไทย

สำหรับวิธีการวิเคราะห์ในครั้งนี้ ในส่วนของการศึกษาระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเป็นการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (quantitative analysis) โดยใช้วิธีที่ไม่มี

การประมาณค่าพารามิเตอร์ (non-parametric approach) ซึ่งใช้วิธีการที่เรียกว่า Data Envelopment Analysis: DEA โดยโปรแกรม DEAP Version 2.1 for XP โดยข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้เป็นข้อมูลแบบปฐมภูมิคืออาศัยการแจกแบบสอบถาม (ภาคผนวก ก) ที่ส่งไปยังกลุ่มสถาบันอาชีวศึกษา กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 132 ตัวอย่าง สำหรับการศึกษารื่องความเจริญเติบโตของผลิตภาพปัจจัยการผลิตนั้นเป็นการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (quantitative analysis) โดยใช้วิธีที่ไม่มีการประมาณค่าพารามิเตอร์ (non-parametric approach) เช่นเดียวกันกับการวิเคราะห์ประสิทธิภาพทางเทคนิคในการจัดการศึกษาแต่วิธีการที่ใช้เรียกว่า Malmquist- DEA Index โดยโปรแกรม DEAP Version 2.1 for XP สำหรับการศึกษามีส่วนร่วมของการศึกษาอาชีวศึกษาที่มีต่อความเจริญเติบโตของระบบเศรษฐกิจไทยนั้น เป็นการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis) โดยโปรแกรม Eview Version 2.0 ซึ่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลแบบทุติยภูมิ โดยอาศัยข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาภาคเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ ตลอดจน ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานสถิติแห่งชาติ ซึ่งเป็นข้อมูลเรื่องจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน จำนวนสถาบันอาชีวศึกษา จำนวนครูและอาจารย์ที่สอนในระดับอาชีวศึกษา มูลค่าทางด้านการลงทุนทางด้านอาชีวศึกษา รายจ่ายในการดำเนินการ มูลค่าผลิตภัณฑ์ภายในประเทศ(Gross Domestic Product: GDP) มูลค่าการลงทุนของรัฐ มูลค่าการส่งออก ฯลฯ

จากวัตถุประสงค์ดังกล่าว จึงได้แบ่งการศึกษออกเป็น 4 ส่วนได้แก่

- 1) ข้อมูลและลักษณะทั่วไปของการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษาในประเทศไทย
- 2) ระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคในการจัดการศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษา พ.ศ. 2546
- 3) ความเจริญเติบโตของผลิตภาพปัจจัยการผลิตในสถาบันอาชีวศึกษาระหว่างปี พ.ศ. 2520-2546

2520-2546

4) การมีส่วนร่วมของการศึกษาอาชีวศึกษาที่มีต่อความเจริญเติบโตของระบบเศรษฐกิจไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2520-2546

ซึ่งสามารถสรุปผลในการศึกษาได้ดังต่อไปนี้

6.1 สรุปผลการศึกษา

สำหรับผลการศึกษาจากการเก็บรวบรวมโดยใช้วิธีต่าง ๆ แล้ว แบ่งเป็น 4 ส่วนใหญ่ ๆ ดังนี้

6.1.1 ข้อมูลและลักษณะทั่วไปของการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษาในประเทศไทย

ข้อมูลและลักษณะทั่วไปของการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษาในประเทศไทยในส่วนของข้อมูลความถี่และร้อยละของสถาบันศึกษาต่าง ๆ นั้น เป็นการสำรวจแบบปฐมภูมิ ในปี พ.ศ. 2546 และได้สร้างโปรแกรมระบบฐานข้อมูลจากโปรแกรม Microsoft Office Access 2003 เพื่อสะดวกในการกรอกข้อมูลและป้องกันความผิดพลาดของข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้โปรแกรม SPSS for Window Version 13.0 ทั้งนี้ ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 132 ตัวอย่าง โดยแบ่งเป็นสังกัดภาครัฐ 45 ตัวอย่าง และภาคเอกชน 87 ตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างนั้นส่วนใหญ่มีขนาดของสถาบันการศึกษาจะเป็นขนาดใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 71.97 ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง โดยคิดเป็นร้อยละ 81.60 และส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่เปิดดำเนินการมากกว่า 20 ปีขึ้นไป ในด้านของพื้นที่ พบว่าสถาบันการศึกษาส่วนใหญ่มีพื้นที่ จำนวน 1-16 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 49.67 ส่วนจำนวนห้องเรียนและห้องปฏิบัติการนั้น พบว่า ส่วนใหญ่จะมีจำนวน 26-50 และ 1-25 ห้อง ตามลำดับ สำหรับทรัพยากรในห้องสมุดนั้นได้แบ่งเป็น 4 หมวด คือ หนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ สื่อมัลติมีเดีย/คอมพิวเตอร์ ซึ่งพบว่า มีตำราเรียนเฉลี่ย 8,385 เล่ม จำนวนหนังสืออ่านประกอบการเรียนเฉลี่ย 1,933 เล่มหนังสือประเภทสารคดีเฉลี่ย 303 เล่มต่อสถาบัน มีหนังสือประเภทอ่านเล่นเฉลี่ย 394 เล่ม หนังสือประเภทวารสารเฉลี่ย 65 เล่มต่อสถาบัน จำนวนหนังสือพิมพ์เฉลี่ย 6 ฉบับต่อวัน และมีสื่อมัลติมีเดีย 13 เครื่อง สำหรับด้านบุคลากรในสถาบันการศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถาบันการศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 50-60 ปี และส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาโท สำหรับประสบการณ์ในการบริหารสถาบันการศึกษาพบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่มีประสบการณ์ประมาณ 11-20 ปี ในด้านครูหรืออาจารย์ผู้สอนนั้น ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 38-43 ปี และจบการศึกษามาในระดับปริญญาตรีและสูงกว่า ด้านของบุคลากรสนับสนุนทางการศึกษา อันได้แก่ ครูพิเศษ (ช่วยสอน) เจ้าหน้าที่ธุรการ แม่บ้าน พนักงานรักษาความปลอดภัย ฯลฯ ปรากฏว่าแต่ละสถาบันมีการจ้างงานโดยเฉลี่ย 21 คนต่อสถาบัน และส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง

สำหรับลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ปกครองนักเรียนและนักเรียนนั้น พบว่าสถานภาพสมรสของบิดา มารดา ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแล้ว และอยู่ด้วยกัน ระดับการศึกษาของผู้ปกครองนั้นส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา และประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม

อนึ่ง ข้อมูลในด้านจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาระหว่างพ.ศ. 2520-2546 พบว่า ในปี พ.ศ. 2523 อัตราการเปลี่ยนแปลงของผู้สำเร็จการศึกษาเพิ่มขึ้นมากที่สุดของภาครัฐและภาคเอกชน โดยมีอัตราการเปลี่ยนแปลงเท่ากับ 33.75 และ 77.43 ตามลำดับ ส่วนจำนวนครูและอาจารย์ในระบบของภาครัฐ ในช่วงปี พ.ศ. 2520 – 2528 และ พ.ศ. 2533 – 2541 มีจำนวนของครู-อาจารย์ในระบบเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปี พ.ศ. 2522 ที่มีอัตราการเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 30.03 แต่ในส่วนจำนวนสถาบันการศึกษานั้น พบว่า ในช่วงปี พ.ศ. 2520 – 2539 นั้น ภาครัฐมีจำนวนสถาบันการศึกษาน้อยกว่าภาคเอกชน แต่หลังวิกฤตเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา พบว่ารัฐมีจำนวนการเพิ่มและขยายจำนวนสถาบันการศึกษามากขึ้น เพื่อให้เพียงพอกับความต้องการของประชากรภายในประเทศ จึงทำให้จำนวนสถาบันการศึกษาของภาครัฐกลับมีจำนวนมากกว่าภาคเอกชน อีกทั้งยังเป็นสาเหตุมาจากการปฏิรูปการศึกษาแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2542 อีกด้วย

6.1.2 ระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคในการจัดการศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาในประเทศ

ในส่วนของการศึกษา ประสิทธิภาพทางเทคนิคในการจัดการศึกษา ซึ่งการวัดค่าประสิทธิภาพโดยใช้วิธีการหาเส้นห่อหุ้ม (Data Envelopment Analysis: DEA) นั้น สามารถนำมาใช้ศึกษาในกรณีมีปัจจัยการผลิตและผลผลิตหลายชนิด (multi input and output) โดยผลผลิตในที่นี้ได้แก่ เกรดเฉลี่ยของนักเรียนระดับ ปวช. และเกรดเฉลี่ยของนักศึกษาในระดับ ปวส. นอกจากนี้ ยังสามารถพิจารณาในลักษณะที่มีการผลิตเพียงชนิดเดียวแต่ปัจจัยการผลิตมีหลายชนิด (single output multi input) อีกด้วย ทั้งนี้ ได้แบ่งพิจารณาตามภาค โดยแบ่งเป็น 7 ภาค อันได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ กรุงเทพและปริมณฑล และภาคตะวันตก

สำหรับการประมาณค่าประสิทธิภาพนั้น ได้แบ่งเป็น 3 กรณี กรณีแรก ได้แก่ การประมาณค่าความมีประสิทธิภาพทางเทคนิคของการจัดการศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเฉพาะในกลุ่มภาครัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) กรณีที่สอง ได้แก่ การประมาณค่าความมีประสิทธิภาพทางเทคนิคของการจัดการศึกษาของสถานอาชีวศึกษาเฉพาะในกลุ่มภาคเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษภาคเอกชน (สช.) กรณีสุดท้าย ได้แก่ การประมาณค่าความมีประสิทธิภาพทางเทคนิคของการจัดการศึกษาของสถานอาชีวศึกษาทั้งกลุ่มภาครัฐและภาคเอกชน ภายใต้การเกิดผลตอบแทนต่อขนาดการผลิตแบบต่างๆ คือ ผลตอบแทนต่อขนาดการผลิตแบบคงที่ (constant return to scale: CRS) และผลตอบแทนต่อขนาดการผลิตไม่คงที่ (variable return to scale: VRS) รวมไปถึงการเกิดควมมีประสิทธิภาพอันเนื่องมาจากขนาดการผลิต (scale efficiency: SE) พบว่า สถาบันการศึกษาที่สังกัดในภาครัฐและเอกชนในแต่ละภาคทั่ว

ประเทศ มีระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคเฉลี่ยในการจัดการศึกษาไม่แตกต่างกันและอยู่ในระดับค่อนข้างสูง โดยที่ในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลาง (ไม่รวมกรุงเทพและปริมณฑล) นั้นมีเกณฑ์ต่ำกว่าภาคอื่น ๆ

โดยผลการศึกษาระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคในการจัดการศึกษาของสถาบันเมื่อพิจารณากรณีเฉพาะกลุ่มที่เป็นภาครัฐในกรณีผลตอบแทนต่อขนาดคงที่ และพิจารณาตามลักษณะของผลผลิตที่ได้เป็นแบบ multiple output นั้น ระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 0.992 ส่วนระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคกรณีที่ผลผลิตเป็นแบบ single output นั้นมีค่าเท่ากับ 0.990 สำหรับกรณีผลตอบแทนต่อขนาดไม่คงที่เมื่อพิจารณาตามลักษณะของผลผลิตที่ได้เป็นแบบ multiple output มีระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคเฉลี่ยเท่ากับ 0.999 ส่วนระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคในกรณีที่ผลผลิตเป็นแบบ single output นั้นมีค่าเท่ากับ 0.998 ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าทั้ง 2 กรณีมีค่าประสิทธิภาพไม่แตกต่างกันมาก และมีค่าค่อนข้างสูง แสดงให้เห็นว่าการจัดการศึกษาเมื่อพิจารณาเฉพาะในกลุ่มสถาบันอาชีวศึกษาของภาครัฐด้วยตนเองนั้นมีประสิทธิภาพทางเทคนิคเป็นอย่างดี โดยในจำนวน 45 ตัวอย่างนี้ มีเพียงสถาบันการศึกษาเพียงแห่งเดียวที่ไม่มีประสิทธิภาพทางเทคนิคในการจัดการศึกษา (พิจารณาจากกรณีผลตอบแทนไม่คงที่)

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณากรณีเฉพาะกลุ่มที่เป็นภาคเอกชนในกรณีผลตอบแทนต่อขนาดคงที่ ในส่วนที่พิจารณาตามลักษณะของผลผลิตที่ได้เป็นแบบ Multiple output มีระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคเฉลี่ยเท่ากับ 0.986 และในส่วนที่พิจารณาตามลักษณะของผลผลิตเป็นแบบ Single output ระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคเฉลี่ยเท่ากับ 0.973 สำหรับในกรณีผลตอบแทนต่อขนาดไม่คงที่ เมื่อพิจารณาผลผลิตที่ได้เป็นแบบ Multiple มีระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคเฉลี่ยเท่ากับ 0.995 ส่วนระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคในกรณีที่ผลผลิตเป็นแบบ Single output นั้นมีค่าเท่ากับ 0.993 ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าทั้ง 2 กรณีมีค่าประสิทธิภาพไม่แตกต่างกันมาก กล่าวคือ แสดงให้เห็นว่าการจัดการในกลุ่มสถาบันอาชีวศึกษาของภาคเอกชนที่ใกล้เคียง และมีค่าค่อนข้างสูงเช่นเดียวกันกับสถาบันอาชีวศึกษาของภาครัฐ

เมื่อพิจารณาในทั้งภาครัฐและภาคเอกชนแล้ว พบว่ากรณีผลตอบแทนต่อขนาดคงที่ เมื่อพิจารณาลักษณะของผลผลิตที่ได้เป็นแบบ Multiple มีระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคเฉลี่ยเท่ากับ 0.985 ส่วนระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคในกรณีที่ลักษณะของผลผลิตที่ได้เป็นแบบ Single output นั้นมีค่าเท่ากับ 0.975 หากพิจารณาในกรณีผลตอบแทนต่อขนาดไม่คงที่ เมื่อพิจารณาลักษณะของผลผลิตที่ได้เป็นแบบ Multiple ระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.995 ส่วนระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคในกรณีที่ผลผลิตเป็นแบบ Single output นั้นมีค่าเท่ากับ 0.994 ซึ่งทั้ง 2 กรณี

มีความแตกต่างกันน้อยมาก แสดงให้เห็นว่าประสิทธิภาพทางเทคนิคในการจัดการศึกษาของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2546 นั้น อยู่ในเกณฑ์ที่สูง

ดังนั้น หากนำมาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างประสิทธิภาพการจัดการศึกษาระหว่างสถานอาชีวศึกษาของรัฐและเอกชนภายใต้การเกิดผลตอบแทนต่อขนาดการผลิตคงที่ (CRS) การเกิดผลตอบแทนต่อขนาดการผลิตไม่คงที่ (VRS) และประสิทธิภาพเนื่องจากขนาดการผลิต (SE) ของสถานอาชีวศึกษา แล้วพบว่าในส่วนการจัดการทั้งของภาครัฐและภาคเอกชนมีประสิทธิภาพใกล้เคียงกันในทุกกรณีและทุกภาค ยกเว้นในส่วนของภาคตะวันตกที่มีความมีประสิทธิภาพเท่ากัน ซึ่งมีผลมาจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนน้อย กล่าวคือมีเพียง 5 ตัวอย่าง เท่านั้น

6.1.3 ความเจริญเติบโตของผลิตภาพปัจจัยการผลิตของการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา

ในการวิเคราะห์ระดับความเจริญเติบโตของผลิตภาพปัจจัยการผลิตของการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาดังกล่าวนี้นี้มีความสัมพันธ์กับการวิเคราะห์ประสิทธิภาพทางเทคนิคอย่างยิ่ง เนื่องจากการเติบโตของผลผลิตนั้นเกิดจากการเพิ่มของปัจจัยการผลิต และการเพิ่มขึ้นของผลิตภาพปัจจัยการผลิต (total factor productivity: TFP) โดยปัจจัยที่ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงระดับผลิตภาพปัจจัยการผลิต (productivities) นี้จะมีปัจจัยอยู่ 2 ประการ ได้แก่ ปัจจัยที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของระดับประสิทธิภาพทางเทคนิค (technical efficiency: TE) และปัจจัยที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของระดับประสิทธิภาพทางเทคโนโลยีการผลิต (technological efficiency: TC)

เมื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงของประสิทธิภาพทางเทคนิคการจัดการศึกษาสถาบันอาชีวศึกษาของภาคเอกชนในช่วงพ.ศ. 2520-2546 พบว่า ระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคมีการพัฒนาที่คงที่ ส่วนปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของผลิตภาพปัจจัยการผลิตโดยรวม คือผลของการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ซึ่งเมื่อพิจารณาตามดัชนีการเปลี่ยนแปลงของผลิตภาพปัจจัยการผลิตแล้ว พบว่า การเปลี่ยนแปลงของผลิตภาพปัจจัยการผลิตในสถาบันอาชีวศึกษาของภาคเอกชนโดยเฉลี่ยนั้นมีดัชนีเพียง 0.931 ซึ่งมีค่าต่ำกว่า 1.000 แสดงให้เห็นว่าในการเปลี่ยนแปลงของผลิตภาพปัจจัยการผลิตสถาบันอาชีวศึกษาของภาคเอกชนยังอยู่ในเกณฑ์ต่ำ

สำหรับภาครัฐบาลนั้น พบว่าความเจริญเติบโตของผลิตภาพปัจจัยการผลิตก็มีอัตราการเปลี่ยนแปลงโดยเฉลี่ยแล้วมีเท่ากับ 0.955 ทั้งนี้ หากพิจารณาตามช่วง พบว่า ในช่วงพ.ศ. 2520-2524 พ.ศ. 2525-2529 และ พ.ศ. 2530-2534 มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยเท่ากับ 1.102 1.042 และ 1.012 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าในช่วงปีดังกล่าวนี้มีการเปลี่ยนแปลงของผลิตภาพปัจจัยการผลิตเพิ่มขึ้น แต่ในปี พ.ศ. 2546 นั้นมีการเปลี่ยนแปลงของผลิตภาพปัจจัยการผลิตเพียง 0.799 ซึ่งแสดงว่าในปีนี้การเปลี่ยนแปลงของผลิตภาพปัจจัยการผลิตลดลง ซึ่งปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในปีนี้

ได้แก่ อัตราการเปลี่ยนแปลงของประสิทธิภาพทางเทคนิคและเทคโนโลยีในการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษาที่มีค่าลดลงจากปี พ.ศ. 2545 นั้นเอง

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มภาครัฐและภาคเอกชนแล้ว ความเจริญเติบโตของผลิตภาพปัจจัยการผลิตของการจัดการศึกษาสถาบันอาชีวศึกษาภาคเอกชนมีอัตราการเติบโตในระดับที่ต่ำกว่าภาครัฐ ซึ่งให้เห็นว่าสถาบันอาชีวศึกษาภาคเอกชนยังไม่ให้ความสำคัญในด้านประสิทธิภาพทางเทคนิค และประสิทธิภาพทางเทคโนโลยี เท่าที่ควร

6.1.4 การมีส่วนร่วมของการศึกษาอาชีวศึกษาที่มีต่อความเจริญเติบโตของระบบเศรษฐกิจไทย ปี พ.ศ. 2520 – 2546

ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศที่วัดโดยมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติสามารถอธิบายได้โดย อัตราส่วนปริมาณสินค้าต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติในปีที่ t ($CREGRAT_t$) อัตราส่วนมูลค่าการส่งออกต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติในปีที่ t ($RATEXGDP_t$) อัตราส่วนมูลค่าการลงทุนต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติปีที่ t ($RATINGDP_t$) และอัตราส่วนค่าใช้จ่ายของสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาภาคเอกชนทั้งหมดต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติในปีที่ t ($OPECGDP_t$) และค่าแนวโน้มเวลา ($TREND_t$) โดยที่ตัวแปรอิสระที่กล่าวมาสามารถอธิบายความเติบโตทางเศรษฐกิจที่วัดโดยมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติได้อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งตัวแปรดังกล่าวนี้มีผลกระทบในเชิงบวก ส่วนตัวแปรอิสระที่เหลือได้แก่ อัตราส่วนค่าใช้จ่ายของสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาภาครัฐต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติในปีที่ t ($DOVEGDP_t$) และตัวแปรหุ่นแสดงภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจในปี 2540 (DUM_t) ไม่สามารถอธิบายความเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศที่วัดโดยมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติได้อย่างมีนัยสำคัญ

หากพิจารณาจากเครื่องหมายหน้าตัวแปรอิสระที่อธิบายตัวแปรหุ่นแสดงภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจในปี 2540 (DUM_t) มีค่าเป็นลบ แสดงให้เห็นว่าภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจในปี 2540 มีผลกระทบเชิงลบต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ส่วนอัตราส่วนค่าใช้จ่ายของสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาภาครัฐทั้งหมดต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติในปีที่ t ($DOVEGDP_t$) มีค่าเครื่องหมายเป็นบวกซึ่งแสดงให้เห็นโดยนัยว่าตัวแปรดังกล่าวนี้มีผลกระทบเชิงบวกต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจด้วย ถึงแม้ว่าตัวแปรอิสระเหล่านี้จะไม่สามารถนำอธิบายความเติบโตทางเศรษฐกิจได้อย่างมีนัยสำคัญก็ตาม

6.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการจัดการศึกษาในสถาบันอาชีวศึกษาของไทยนั้น มีทิศทางที่ดีขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ยังสามารถจัดการให้มีประสิทธิภาพได้มากยิ่งขึ้น จึงได้จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังต่อไปนี้

6.2.1 นโยบายสำหรับการเพิ่มระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคในการจัดการศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาในประเทศ

จากผลการศึกษาด้านประสิทธิภาพทางเทคนิคในการจัดการศึกษาปี 2546 ถึงแม้ว่าการจัดการศึกษาจะอยู่ในเกณฑ์ที่สูง แต่ยังไม่ถึงระดับที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ดังนั้นจำเป็นต้องมีการพัฒนาประสิทธิภาพทางเทคนิคให้มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในส่วนของสถาบันอาชีวศึกษาในภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีประสิทธิภาพทางเทคนิคที่ต่ำกว่าภาคอื่น ๆ ซึ่งเกิดจากปัญหาในด้านต่างๆ โดยจากการสำรวจพบว่า สถาบันอาชีวศึกษายังขาดซึ่งการจัดการที่ดีในด้านสัดส่วนของจำนวนนักเรียนและนักศึกษาต่อครู จำนวนนักเรียนและนักศึกษาต่อห้องเรียนที่มีจำนวนนักเรียนและนักศึกษาต่อห้องเรียนจำนวนมาก ยังรวมไปถึงในเรื่องของค่าใช้จ่ายในการดำเนินการที่มีมูลค่าค่อนข้างสูง โดยเฉพาะในส่วนของสถาบันที่สังกัดภาครัฐ ตลอดจนการขาดแคลนตลาดแรงงาน กล่าวคือ ตำแหน่งงานที่ว่างและการบรรจุนของผู้สำเร็จการศึกษาที่ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งเกิดจากปัญหาที่หลักรูตในการเรียนการสอนในแต่ละสถาบันไม่ตรงความต้องการของตลาดแรงงานนั่นเอง ดังนั้น ผู้ประกอบการจึงต้องเข้ามามีบทบาทเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพเพื่อให้ตรงกับความต้องการ ส่วนในภาครัฐต้องคอยส่งเสริมและสนับสนุน เพื่อผลักดันให้เกิดนโยบายดังกล่าว ซึ่งนโยบายต่าง ๆ มีดังต่อไปนี้

- นโยบายของรัฐที่ดำเนินการโดยสถาบันอาชีวศึกษา สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประการ ได้แก่

ประการแรก สำหรับสถาบันอาชีวศึกษาบางส่วนที่ระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคยังต่ำ โดยเฉพาะในส่วนของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนที่ตั้งอยู่ในเขตภาคเหนือ นั้น ผู้บริหารควรเน้นในด้านสัดส่วนของจำนวนนักเรียนและนักศึกษาต่อครู จำนวนนักเรียนและนักศึกษาต่อห้องเรียนให้มีจำนวนที่น้อย เพื่อครู อาจารย์ จะได้ดูแลอย่างทั่วถึง ส่วนสถาบันอาชีวศึกษาของรัฐจะต้องมีการทบทวนเรื่องของจำนวนบุคลากร เจ้าหน้าที่ ครูอาจารย์ที่มีอัตราค่าจ้างสูง เนื่องจากอายุหรือประสบการณ์การทำงานสูง ควรมีการปรับลดค่าใช้จ่ายดังกล่าว

ประการที่สอง ควรจะมีการพัฒนาและเพิ่มพูนทักษะและความรู้ให้แก่บุคลากรทางการศึกษา ครู และอาจารย์อย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของสถาบันอาชีวศึกษาภาคเอกชน ควรมีการจัดการอบรมหลักสูตรต่าง ๆ ในด้านพื้นฐานความรู้ที่ครูหรืออาจารย์แต่ละท่านสอน หรือสนใจอย่างสม่ำเสมอ และควรมีการจัดการอบรมด้านการพัฒนาหลักสูตรในปัจจุบันด้วย เนื่องจากนักเรียนและนักศึกษาที่เรียนในภาคเอกชนนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นนักเรียนที่ไม่สามารถสอบแข่งขันเข้าเรียนต่อในสถาบันอาชีวศึกษาของรัฐบาล ดังนั้น ครูและอาจารย์จะเป็นส่วนช่วยอย่างมากที่ทำให้นักเรียนและนักศึกษามีประสิทธิภาพในการเรียน สำหรับสถาบันอาชีวศึกษาภาครัฐ ครูและอาจารย์ส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ ก็จำเป็นต้องมีการปรับปรุงการทำงาน เช่นกัน โดยควรมีการจัดการอบรมเพิ่มเติมความรู้ทั้งนี้ ควรมีการวัดประเมินผลประสิทธิภาพครู อาจารย์ ด้วย

- นโยบายของรัฐที่ดำเนินการ โดยผู้ประกอบการหรือนายจ้าง สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประการ ได้แก่

ประการแรก ควรเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาด้วย เพราะจะทำให้นักเรียนและนักศึกษาที่จบออกมามีประสิทธิภาพตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานอย่างแท้จริงนั่นเอง

ประการที่สอง ควรให้ความร่วมมือในการให้โอกาสแก่นักเรียนและนักศึกษา ได้เข้าฝึกงานตรงตามที่เรียนมา

- นโยบายของภาครัฐ สำหรับรัฐบาลนั้นมีหน้าที่ในการประสานงานและให้การสนับสนุนแก่สถาบันอาชีวศึกษาและผู้ประกอบการ ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 3 ประการ ได้แก่

ประการแรก ภาครัฐ จากผลการสำรวจพบว่า สถาบันการศึกษาในปัจจุบันยังคงกระจุกตัวอยู่ในเขตอำเภอเมือง ดังนั้น รัฐบาลจึงพึงที่จะส่งเสริมให้มีการกระจายสถาบันการศึกษาไปยังนอกเขตอำเภอเมือง เพื่อเป็นการขยายโอกาสในการเรียน และการพัฒนาการศึกษาให้แก่เด็กและนักศึกษาที่อยู่นอกเขตอำเภอเมือง

ประการที่สอง ควรมีนโยบายในด้านการยกเว้นภาษี สำหรับผู้ประกอบการที่ให้นักเรียนและนักศึกษาฝึกงาน กล่าวคือ เมื่อผู้ประกอบการหรือนายจ้างที่รับนักเรียนหรือนักศึกษาเข้าฝึกงานนั้น จะมีภาระและค่าใช้จ่ายสำหรับการฝึกงานนั้น ๆ เพื่อเป็นแรงกระตุ้นและจูงใจให้ผู้ประกอบการหรือนายจ้าง

ประการที่สาม ในส่วนของหลักสูตรที่จะมีการพัฒนาระหว่างสถาบันอาชีวศึกษาและผู้ประกอบการ ภาครัฐต้องเข้ามามีบทบาทในการกำกับดูแลให้หลักสูตรดังกล่าว ให้มีลักษณะที่มีผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ (child center)

6.2.2 นโยบายสำหรับการเพิ่มระดับความเจริญเติบโตของผลิตภาพปัจจัยการผลิตของการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา

จากผลการศึกษาถึงระดับความเจริญเติบโตของผลิตภาพปัจจัยการผลิตในพ.ศ. 2520 – 2546 นั้น ทั้งในส่วนของสถาบันอาชีวศึกษาภาคเอกชนและภาครัฐนั้น พบว่า มีอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภาพปัจจัยการผลิตที่มีเกณฑ์ต่ำ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการจัดการอาชีวศึกษาของไทยยังไม่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านเทคโนโลยี และประสิทธิภาพทางเทคนิคเท่าที่ควร ซึ่งจากการรวบรวมข้อมูลพบว่า เกิดจากปัญหาในด้านงบประมาณน้อยและไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียนและนักศึกษาที่เพิ่มขึ้น (จากตารางที่ 4.36) นอกจากนี้ จากการสัมภาษณ์ผู้สำเร็จการศึกษาพบว่าปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งได้แก่ การที่ผู้ประกอบนั้นต้องการผู้ที่มีประสบการณ์แล้ว ดังนั้นจึงทำให้เกิดการบรรจุนานของผู้ที่สำเร็จการศึกษามาใหม่น้อย ซึ่งทำให้ผู้เรียนขาดความสนใจที่จะเรียนรู้และไม่มีการพัฒนาด้านผลิตภาพ จึงเสนอนโยบายในแต่ละส่วนดังนี้

- นโยบายของรัฐที่ดำเนินการโดยสถาบันอาชีวศึกษา โดยผู้บริหารของสถาบันการศึกษาควรให้ความสำคัญในด้านเทคโนโลยีต่าง ๆ ทั้งในส่วนของภาคเอกชนและภาครัฐ เพราะการพัฒนาด้านเทคโนโลยี และด้านเทคนิคนั้น จะสร้างให้นักเรียนและนักศึกษา มีความชำนาญ และทันโลก อาทิเช่น มีการสอนในวิชาคอมพิวเตอร์สำหรับนักเรียน โปรแกรมวิชาอื่น ๆ นอกเหนือจากผู้ที่ศึกษาในสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ และจากผลการสำรวจพบว่า สถาบันการศึกษาหลายแห่งที่มีสัดส่วนอุปกรณ์ไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียนและนักศึกษาที่รับเข้ามา ดังนั้น ควรมีการลงทุนเพิ่มเติมในสัดส่วนอุปกรณ์ และมีการซ่อมแซม ปรับปรุงเครื่องมือเหล่านั้นให้ทันสมัยอยู่เสมอ

- นโยบายของรัฐที่ดำเนินการโดยผู้ประกอบการหรือนายจ้าง ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนและนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในระดับอาชีวศึกษา ให้สามารถเข้าทำงานได้ตรงตามความรู้และความสามารถที่เรียนมา เพื่อจะทำให้ผู้ที่สำเร็จการศึกษามีความกระตือรือร้นที่จะตั้งใจเรียน และสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

- นโยบายของภาครัฐสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประการ ได้แก่

- ประการแรก* ควรจัดตั้งงบประมาณเพิ่มเติม ในการส่งเสริม ด้านการพัฒนาเทคโนโลยี สำหรับสถาบันอาชีวศึกษาภาครัฐ

ประการที่สอง ควรมีนโยบายในการลดหย่อนภาษี ให้แก่สถาบันอาชีวศึกษา ภาคเอกชนที่ต้องรับภาระในการลงทุนด้านการพัฒนาเทคโนโลยีเองด้วย โดยมีลักษณะที่เป็นไป ในรูปของการให้นโยบายแก่องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น ให้มีการลดหย่อนภาษีโรงเรียน เป็นต้น โดย หากรัฐมีนโยบายดังกล่าว ก็จะทำให้สถาบันอาชีวศึกษาที่เป็นภาคเอกชนมีความสามารถในการ ลงทุนด้านเทคโนโลยีเพิ่มมากขึ้น

6.2.3 นโยบายสำหรับการเพิ่มการมีส่วนร่วมของการศึกษาอาชีวศึกษาที่มีต่อความเจริญเติบโต ของระบบเศรษฐกิจไทย

สำหรับผลการศึกษาด้านการมีส่วนร่วมของการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาที่มีต่อความ เจริญเติบโตของประเทศ ถึงแม้ว่าตัวแปรอัตราส่วนค่าใช้จ่ายของสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษา ภาครัฐทั้งหมดต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติในปีที่ t ($DOVEGDP_t$) จะไม่สามารถ อธิบายความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจได้อย่างมีนัยสำคัญก็ตาม แต่จากสัญลักษณ์แล้ว ยังมี ความหมายที่แสดงโดยนัยว่าการจัดการศึกษาภาคอาชีวศึกษามีผลกระทบต่อความ เจริญเติบโตของเศรษฐกิจในประเทศ กล่าวคือเกิดจากปัญหาด้านการลงทุนทั้งภาครัฐและเอกชนที่ มีจำนวนที่น้อย และกระจุกตัวอยู่ในการลงทุนด้านค่าใช้จ่ายการบริหาร นอกจากนี้ จากการ สัมภาษณ์ครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่ง พบว่า มีปัญหาในการเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้งของ หลักสูตรที่รัฐกำหนด ตลอดจนความร่วมมือระหว่างสถาบันภาครัฐและเอกชนในการดำเนิน นโยบาย ทั้งนี้ในส่วนของภาครัฐเองก็ดำเนินนโยบายในเรื่องของโครงสร้างในการจัดการศึกษา และตลาดแรงงานภายในประเทศที่ผิด กล่าวคือ ในปัจจุบันจะเห็นว่ารัฐ พยายามสร้างและปลูกฝัง ให้ประชาชนจบในระดับที่สูงกว่า ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ทำให้ผู้สำเร็จการศึกษาใน ภาคอาชีวศึกษา พยายามที่จะเรียนในระดับสูงกว่า โดยไม่คำนึงถึงทักษะและฝีมือที่ตนเองมีอยู่ ดังนั้น จากปัญหาดังกล่าว จึงเสนอนโยบายในแต่ละส่วนดังนี้

- นโยบายของรัฐที่ดำเนินการโดยสถาบันอาชีวศึกษา ควรให้มีการพัฒนาศักยภาพของ แต่ละสถาบัน และเพิ่มการลงทุนทั้งในด้านบุคลากร ด้านอุปกรณ์ ให้มากขึ้น แสวงหาความร่วมมือ ระหว่างสถาบันอาชีวศึกษา กับผู้ประกอบการ และภาครัฐบาล และให้ความร่วมมือในการจัดทำ นโยบายตามที่รัฐได้กำหนดมาให้

- นโยบายของภาครัฐบาล สามารถแบ่งได้เป็น 3 ประการ ได้แก่

- ประการแรก* ควรมุ่งเน้นให้มีการปรับปรุงโครงสร้างในการจัดการศึกษาและ ตลาดแรงงานภายในประเทศ โดยโครงสร้างของการศึกษานั้น ต้องส่งเสริมให้ประชาชน นักเรียน

และสถาบันการศึกษาต่าง ๆ เล็งเห็นถึงความสำคัญของผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันอาชีวศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สถาบันการศึกษาควรเน้นคุณภาพ และประสิทธิภาพของผู้เรียน มากกว่าเน้นที่จะให้ผู้เรียนสำเร็จการศึกษาในระดับที่สูง

ประการที่สอง ควรให้ความสำคัญกับการลงทุนในด้านการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษาเพิ่มมากขึ้น ซึ่งอาจจำเป็นต้องมีการจัดการหรือจัดสรรเกี่ยวกับการให้เงินอุดหนุนนักเรียนและนักศึกษาที่เรียนในระดับอาชีวศึกษา โดยต้องคำนึงถึงสาขาวิชา อุปกรณ์การเรียน และระยะเวลาที่เรียนของนักเรียนและนักศึกษาด้วย รวมทั้ง ควรมีเกณฑ์การวัดหรือประเมินผลการเรียนของนักเรียนและนักศึกษา ที่เป็นมาตรฐานเดียวกันด้วย

ประการที่สาม คือ ต้องให้ความสำคัญกับนักเรียนและนักศึกษาในระดับอาชีวศึกษา เช่น มีการจัดการประชุมสัมมนาและมินิทรศการเกี่ยวกับโครงการต่าง ๆ ที่นักเรียนและนักศึกษาระดับอาชีวศึกษาได้จัดทำขึ้น อย่างสม่ำเสมอ เพื่อผู้ประกอบการจะได้เล็งเห็นถึงความชำนาญ (skill) ของนักเรียนและนักศึกษาระดับอาชีวศึกษา นั้นเอง

6.2.4 นโยบายสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ

นอกจากนโยบายข้างต้นตามหน่วยงานต่าง ๆ ที่เสนอมานี้ การส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีของนักเรียนและนักศึกษาระดับอาชีวศึกษานั้น เป็นสิ่งที่ควรกระทำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อที่จะไม่ทำให้ผู้ประกอบการต่าง ๆ มองนักเรียนและนักศึกษาในเชิงลบ เช่น สื่อต่าง ๆ ควรเสนอข่าวที่เกี่ยวกับการที่นักเรียนและนักศึกษาไปสร้างชื่อเสียงให้แก่ประเทศ เป็นต้น

6.3 ข้อจำกัดทางการศึกษา

ในการศึกษาประสิทธิภาพ ความเจริญเติบโตของผลิตภาพปัจจัยการผลิตและการมีส่วนร่วมของการศึกษาระดับอาชีวศึกษาที่มีผลต่อเศรษฐกิจไทยพบว่า มีข้อจำกัดทางการศึกษาดังต่อไปนี้

1. การใช้แบบสอบถามในการส่งไปตามสถาบันอาชีวศึกษาต่าง ๆ นั้นมีระยะเวลาที่นาน ทั้งนี้ ยังมีการตอบแบบสอบถามที่ไม่ชัดเจน ทำให้ข้อมูลบางส่วนไม่สามารถนำมาประเมินผลได้

นอกจากนี้ ระดับคะแนนเฉลี่ยของบางสถาบันไม่มีความละเอียดชัดเจนและไม่ครบถ้วน เนื่องจาก แต่ละสถาบันมีการบันทึกข้อมูลเพื่อทำเป็นระเบียบข้อมูลที่ไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ทำให้เกิดความไม่เข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน

2. ข้อมูลที่ใช้ศึกษาระดับความเจริญเติบโตของผลิตภาพปัจจัยการผลิต ตามที่ได้เสนอในช่วงแรกมีการเสนอข้อมูลปัจจัยการผลิตอื่น ๆ เช่น จำนวนพื้นที่สถาบันการศึกษา จำนวนครู-อาจารย์ที่จบชั้นปริญญาตรีหรือสูงกว่า ฯลฯ ข้อมูลเหล่านี้ไม่สามารถหาได้ จึงทำให้ขาดปัจจัยการผลิตที่สำคัญไปบางส่วน

3. ข้อมูลที่ใช้ศึกษาการมีส่วนร่วมของการศึกษาอาชีวศึกษาที่มีต่อความเจริญเติบโตของระบบเศรษฐกิจไทย ปี พ.ศ. 2520 – 2546 บางข้อมูลมีไม่ครบตามจำนวนปีที่ต้องการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลด้านงบประมาณด้านการศึกษาในภาคอาชีวศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนในปี 2520-2528 ที่ไม่มีการเผยแพร่อย่างเป็นทางการ

6.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป

การศึกษาประสิทธิภาพ ความเจริญเติบโตของผลิตภาพปัจจัยการผลิตและการมีส่วนร่วมของการศึกษาระดับอาชีวศึกษาที่มีผลต่อเศรษฐกิจไทยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาที่ใช้ข้อมูลทั้งแบบทฤษฎีและปฐมภูมิ ทำให้ให้เกิดข้อบกพร่องตามที่ได้กล่าวข้างต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลที่อาศัยการส่งแบบสอบถามนั้น ซึ่งมีข้อมูลบางส่วนที่รายละเอียดไม่ชัดเจนและไม่ครบถ้วน ทำให้ผู้วิจัยไม่แน่ใจว่าข้อมูลที่ได้รับมานั้นเป็นความจริงมากน้อยประการใด ดังนั้น แนวทางแก้ไขที่ดีที่สุดเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียด ถูกต้อง และตรงกับความต้องการมากที่สุด คือการเก็บข้อมูลด้วยวิธีสัมภาษณ์ด้วยตนเอง ซึ่งนอกจากข้อมูลที่ได้จะมีความละเอียด ถูกต้องและความต้องการแล้ว ยังเป็นการขจัดปัญหาของการตอบกลับแบบสอบถาม เพื่อจะทำให้งานวิจัยมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อีกทั้งผู้วิจัยก็จะได้รับประโยชน์จากการลงพื้นที่ด้วยตนเอง ก็จะได้เห็นสภาพแวดล้อมของสถาบันการศึกษาเป็นต้น

ในส่วนของเนื้อหาการศึกษารั้งนี้ยังคงขาดความสมบูรณ์ในบางประการ ดังนั้น แนวทางในการศึกษารั้งต่อไปควรทำการศึกษาเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

1. ควรเพิ่มตัวแปรตามที่ใช้ในการศึกษาระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคของสถาบันการศึกษา อื่น ๆ เช่น จำนวนนักเรียนที่สำเร็จการศึกษา จำนวนนักเรียนที่สามารถศึกษาต่อ และคะแนนสอบที่เป็นมาตรฐานกลางเป็นต้น

2. สำหรับศึกษาการมีส่วนร่วมของการศึกษาอาชีวศึกษาที่มีต่อความเจริญเติบโตของระบบเศรษฐกิจไทยนั้น ควรจะเพิ่มตัวแปรทางด้านรายจ่ายของภาครัฐในด้านอื่น ๆ นอกจากด้านการศึกษา เช่น ข้อมูลรายจ่ายของภาครัฐในด้านการเกษตร ด้านอุตสาหกรรม เป็นต้น